

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Examen Theologiæ Moralis

Moure, Antonio Fernandes de

Coloniæ Agrippinæ

Cap. 16. De Regum peccatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40934

permutati beneficij aequales, aut minores, dignitas est maior, & titulus exaeantior? R E S P. Simoniacum quidem. Ita Card. Tolet. lib 5 ca. 83. nu. 5.

§ Q V A S T. Quando igitur peccant pensionarij? R E S P. Cum sine causa pensionem a Sum. Pontifice obtinuerint. Neque excusantur, quia Papa concessit, & ipse est considerare, quomodo concesserit. Si enim quis accipiat pecunias ab aconomo, quem scit male illas dispensare, & contra iustitiam, tenetur illas restituere. Deinde cum pensionem exigunt, non ex fructibus, qui non sunt, sed propter honorem maioris tituli, & dignitatis in alium transmissa.

AD LIT. R.

CAPVT XVI.

Regum peccata. §. 1.

- 1 De prodigijs largitionibus Regum.
- 2 De coaceruandis pecunijs Regum.
- 3 De incuria Regum in non coaceruandis diuitijs.
- 4 De incuria Regum in exterminandis grassatoribus.
- 5 Quando peccat Rex in condendis legibus pœnalibus.
- 6 An Rex possit bona populi sibi acquirere.
- 7 Quando peccat Rex imponendo noua tributa.
- 8 An possit obligare subditos ad nouos labores.
- 9 An peccet Rex cog. n. do subditos ad matrimonium.
- 10 An peccet Rex damnando reum inauditum, & indefensum.
- 11 Vnde possit soluere debita propria.

Q V A S T I O. Quando peccabit mortaliter Rex profusus prodigi-

prodigeque largiendo? **R E S P.** Quando propter prodigas largitiones exponitur probabili periculo vsurpandi aliena, vel exigendi maiora tributa, quam par est, vel non soluendi debita, nisi sub onere cambiorum, quo se, suumq; regnum in maximam pauperratem inducat. Ita Nauar. in sum. ca. 25. nu. 3. cum D. Thoma, deducitq; ex Aristot. epist. ad Alexan. & L. partit. Castellæ. tit. 14. par. 2.

2 **Q V A E S T.** Quando peccat Rex mortaliter in coarctandis pecunijs? **R E S P.** Quando nullo iusto proposito fine eas congerit grauari causa notabiliter subditos ob auariciam. Ita D. Antonin. 2. par. titul. 1. capit. 2. Ratio est iuxta Nauar. in sum. cap. 23. nume. 37. quia it contra præceptum de dando superflua pauperibus. Veruntamen alia possunt interuenire causa, scilicet immodicum grauamen subditorum, vlla absque necessitate.

3 **Q V A E S T.** Quando peccat mortaliter nullas diuitias coarctando? **R E S P.** Quando propter eam incuriam se, suumque regnum exponit periculo pereundi fame, vel intereundi bello, alijsque malis, quæ ex defectu pecuniæ suboriri solent, vt petere sub vsuris, aut cum grauamine subditorum immodica tributa exigere. Ita D. Thom. lib. de regim. princip. cap. 5.

4 **Q V A E S T.** Negligit Rex per incuriam tutam viarum custodiam à latronibus, vel refectionem itinerum, propter quæ incuriam, & negligentiam viatores patiuntur damna notabilia, quod peccatum committit? **R E S P.** Mortale. Ita Diu. Thom. lib. 2. de reg. Princ. cap. 12. Ratio est, quia ob id alitur à subditis, vt tuti seruentur a Rege.

5 **Q V A E S T.** Quando peccat Rex in condendis legibus penalis? **R E S P.** Quando eas peculiariter condit propter solam vtilitatem, vt nimirum earum transgressores puniendo, multas diuitias acquirat. Ita communiter Doctores in capit. 1. de constitut. Et habetur cap. Erit autem Lex. dist. 4.

6 **Q V A E S T.** Potestne Rex bona populi vsurpare sibi? **R E S P.** Minime. Imo peccat mortaliter sic faciendo, & tenetur ad restitutionem. Ita Nauar. in sum. ca. 25. n. 5. argument. c. Reges. & cap. Principes. 23. quæst. 5. & L. 1. Cod. Si quacunque præd. pot. & cap. Si res. 14. qu. 1.

7 **Q V A E S T.** Quando peccat Rex imponendo noua tributa?

P P P 4

R E S P.

R E S P. Quando ea imponit absque necessitate publica, quantumuis in bonum finem ea exigat, teneretur ad eorum restitutionem. *capit. Militare ad finem 23. quæst. 1.* Ideo peccat grauiter, & tenetur ad restitutionem, cum ea petit ad superfluum vsum, vestitum, pompam, conuiuia, prodigalitates. Ita Sum. Confess. libr. 2. tit. 5. quæst. 35. nu. 31.

8 QVÆST. Obligat Rex denuo subditos antea minimè obligatos ad novos labores, veluti ad edificandas domos, ad vineas excouandadas, & similes, absque mercede, peccatne? **R E S P.** Peccat mortaliter, & tenetur ad restitutionem. Ita D. Ant. 3. p. tit. 3. ca. 4. §. 4.

9 QVÆST. Quod peccatum committunt Principes cogendo subditos ad matrimonium certum contrahendum, vel non contrahendum? **R E S P.** Mortale, & insuper incurrit excommunicationem. Ita Concil. Trident. sessi. 24. ca. 9. de reform.

10 QVÆST. Peccatne Princeps, qui iudicia causa, & audita persona reum criminis, reuera commissi, clam per veranum, vel aliud mortis genus occidit inauditum, & infestum? **R E S P.** Peccat grauissime. Ita Nauar. capit. 25. num. 9. It enim contra ius naturale. *Clem. Pastoralis. §. Catrum. de reg. iur. & Gloss. memorabilis, in Extrauag. 1. de docto, & contum.* Nisi magna, & vrgentissima causa suadeat. Ita Nau. in sum. cit. loco. Decius cap. Ex parte. 2. de offic. delict. 2. & capit. Quæ in Ecclesia. de Constit. col. 9. Et ideo ex ista causa dampnantur capitis multi scelerati, qui non comparent.

11 QVÆST. Non est princeps soluendo, rogo an ad solucias debita possit creditoribus ex vectigalibus regijs assignare summam quotannis reddendam, nostrates appellant, tenent, seu priuilegium concedere, ne soluant vectigalia? **R E S P.** Affirmat D. Anton. 1. p. tit. 2. capit. 3. cum Raymundo, quem citat. Negat tamen Nau. capit. 25. numer. 11. Ratio eius est, quia nequit iuste iura regni imminuere, neq; onera augere. *ca. Intellecto. de iur. iuran.* Dixerim tamen cum distinctione D. Antonini sententiam esse veram, cum debita contraxit in solum commodum regni: Nauarri vero, cum in propriam vtilitatem: & tunc non peccabit, si non soluat, quia impotentia eum excusat, sicut & alios.

Raptorum

Raptorum foeminarum peccata. §. 2.

- 1 An raptus sit noua luxuria species.
- 2 De pœnis contra raptores decretis.
- 3 Quod peccatum committant raptores.

1 **Q**VAESTIO. Estne raptus species noua luxuria super malitiam fornicationis, seu adulterij, vel stupri, vel sacrilegij, vel incestus? **R**ESP. Minime, sed addit malitiam iniustitiæ in confessione aperiendam, ratione personæ cui ius, & violentia infertur.

2 **Q**VAEST. Quæ pœna decreta sunt contra raptores foeminarum? **R**ESP. Plures. Nam in Concil. Trident. sess. 24. c. 6. decernuntur infames ipso iure ex communicati: omnium dignitatum incapaces, neque solum ipsi, sed omnes ad raptum, consilium, auxilium, aut fauorem præstantes. Item *Can. Statutum. 27. quest. 2.* tale peccatum est impedimentum impediens tantum matrimonium. Item *c. Si quis rapuerit. 27. qu. 1.* apponitur pœna capitis corruptoribus, sollicitatoribus, & raptoribus monialium.

3 **Q**VAEST. Quod peccatum igitur committunt raptores? **R**ESP. Grauiissimum mortale, tum contra legem naturæ, tum contra legem humanam, vt manifesto apparet ex dictis.

Reorum peccata. §. 3.

- 1 An reus iuridice interrogatus, teneatur respondere cum periculo vitæ.
- 2 Quando interrogatur iuridice.
- 3 An absolui possit reus, qui interrogatus iuridice, non aperuit veritatem.
- 4 Quando peccat reus appellando.

1 **Q**VAESTIO. Teneturne iuridice interrogatus veritatem fateri in iudicio circa crimen, ex cuius confessione plectendus est capite? **R**ESP. Tenetur. Ita D. Thom. 2. 2. quest. 69. artic. 1. communiter receptus Gabr. in 4. d. 15. quest. 6. art. 2. Nau. c. Inter verba. conclus. 6. & in sum. c. 25. n. 35.

2 QVAEST. Quando interrogatur iuridice? RESP. Cum de crimine habetur semiplena probatio. Hæc autem habetur per vnum testem occultum, omni exceptione maiorem, vel per vnum indicium magnum: aut plura indicia licet minora, vt sentit Barthol. in L. fin. num. 7. ff. de questionib. Debet tamen hæc probatio, vt obliget, iam posita esse in processu, & reo nota, seu notificata. Ita D. Thom. 2. 2. quest. 9. & ibidem. Caietan.

3 QVAEST. Estne reus absolueudus à confessario, si non fateatur tale crimen? RESP. Minime. Notat Sor. de reg. iur. m. 2. quest. 7. Ratio est, quia est impœnitens, & in mortali peccato, si adhuc potest crimen detegere.

4 QVAEST. Scit reus se iuste damnatum, tamen ad diffinendam sententia executionem appellat, peccatne mortaliter appellando? RESP. Peccat. arg. L. 1. ff. de appel. c. Ad nostram. de appel. Teneatur insuper restituere damna parti, & intercesse. Ita D. Thom. 2. 2. qu. 69. art. 4.

Religiosorum peccata. §. 4.

- 1 De religioso habitante extra monasterium sine licentia prælati.
- 2 De religioso adeunte Prouincialem absque licentia Guardiani.
- 3 De religioso egrediente monasterium absque licentia prælati.
- 4 De religioso adeunte Prouincialem absque licentia Guardiani, quia illi negatur, vel certo constat, quod negabitur.
- 5 Quando peccat religiosus contra votum castitatis.
- 6 Quando peccat religiosus contra votum obedientia.
- 7 De inobedientia ex contemptu.
- 8 De inobedientia in publico.
- 9 An teneatur religiosus obedire cum periculo vite.
- 10 An obedientia Prælati, possit obligare religiosum ad accipiendum episcopatum.

¶ Sub

11 Sub qua p[ar]te teneantur religiosi sancti Benedicti
singulis mensibus confiteri.

1 QVÆSTIO. Peccatne mortaliter religiosus, qui absque
licentia sui superioris extra monasterium habitat, nulla
ad id iusta cogente causa? RESP. Peccat. Ita Nau. cap.
Non dicatis. 12. qu. 1. nu. 4. & Concil. Trid. sess. 24. ca. 11. de
reform. Causa autem iusta est, quæ arbitrio boni viri talis
iudicatur. c. Monach. 1. & 2. & 16. qu. 1.

2 QVÆST. Peccatne mortaliter religiosus exeundo mona-
sterio cum proposito adeundi Prouincialem, seu Generalem mi-
nistrum, non petita facultate à suo immediato superiore domus,
è qua egreditur? RESP. Peccat. Quia it contra nouum sta-
tutum in re graui latum à Concil. Tridentin. sess. 24. capi-
tul. 11. de reformat.

3 QVÆST. Exiuit religiosus extra claustrum monasterij per
paucos passus, & spaciū temporis, v. g. ut comitaretur alium
religiosum per plateas urbis, vel vsque ad villam monasterij,
recreandi animi causa: peccatne tunc mortaliter? RESP. Mi-
nime. Ita omnes, qui dicunt cum D. Thom. 2. 2. q. 10. art.
1. & Nau. l. 5. Consil. tit. de apostatis cons. 1. fol. 505. col. 2. quod
paruitas materiæ excusat à mortali: illi vero passus, &
temporis spaciū, cum proposito statim redeundi, est
paruitas materiæ in hac lege.

4 QVÆST. Grauat[ur] religiosus à suo immediato superiore
supra vires ipsius religiosi, petit ab eo licentiam adeundi Pro-
uincialem: negat ille, vel ipse religiosus probabiliter credit illum
sibi facultatem negaturum, si ab eo talis licentia petatur. Imo
ob id credit probabiliter se detrudendum in vincula, vel atroci-
ter puniendum, peccatne exeundo sine licentia superioris, ut eat
ad prouincialem? RESP. Minime: neque hoc vnquam pro-
hibuit Concil. Trident. sess. 24. c. 11. de reform. Ita Nau. cap.
Non dicatis. num. 61. Roder. in sum. cap. 43. num. 1. p. 1. cum
Bald. cap. Ad nostram de appel. Ratio est, quia est ius natu-
rale sibi prouidere de remedio: iuri vero naturali non de-
rogatur à iure positiuo. Oppositum docuit Bannes, sed
immerito, nisi ex tali fuga oriatur scandalum eorum, qui
causas exeundi ignorant.

5 QVÆST. Quis religiosus peccat contra votum paupertatis?

114

RES P. Qui habens facultatem superioris ad confirmandum peculium seruatum apud depositarium, illud consumit in re turpi, illicita, aut saluti minime necessaria. Ita Nau. li. 2. restit. c. 1. n. 182. Instruct. confess. 2. p. ca. 6. Ratio est, quia nunquam ad turpes vsus superior dedit licentiam: imo nec dare poterat, non enim habet potestatem in destructionem, sed in ædificationem. Deinde peccat mortaliter, qui absque superioris licentia quicquam accipit ab aliquo notabilis quantitatis, quod prælato non manifestat, imo occultit, & occultum seruat ad proprios vsus. Ita Nau. lib. 1. de restit. c. 1. n. 171. Tertio, qui absque licentia superioris quicquam notabilis quantitatis dono accipit, & donat. Ratio est, quia accipit, & donat alienum. Atque ideo vterque dās, & accipiens tenetur ad restitutionem rei ablata. Ita Idem Nauar. l. 1. de restit. c. 1. n. 201. Quarto. Qui contra sui Ordinis statutum accipit elemosinam pro missis, concionibus, alijsque pijs operibus. Ratio est, quia committit scandalum, deinde, quia ita contra paupertatis votum, quo profiteretur se solo victu, & vestitu, iuxta D. Pauli consilium fore contentum. Quinto. Qui ex profusa Prælati licentia plus infumit, quam indigeat, adeo ut alij egeant, & ipse abundet, alij fame opprimantur, & ipse epuletur, vel si dicamus eum Paulo, alius quidem esurit, alius autem ebrius est. Ratio est, quia Prælati peccat in tali licentia, & tenetur ad restitutionem superfluum. Nam distributor est talium bonorum, & non dominus; & ideo qui tale infumit, rapinam infumit.

Q V A E S T. *Quaramus modo de voto obedientie: Ergo, an omne, quod iubetur, sub præcepto obedientie, tenetur religiosus exequi sub mortali?* **R E S P.** Si quod præcipitur sub tali pœna, est leuis ponderis, & momenti. v. g. præcipio tibi sub virtute obedientie tollere festucam e solo, vel quid simile, non est peccatum mortale id omittere, amoto contemptu, & scandalo, ex passione, vel fragilitate. Ita Caiet. in sum. verb. inobedientia.

Q V A E S T. *Inobedire ex contemptu formali, id est, non facio ex tantum, quod præcipitur, estne mortale, quando res præcepta est leuissimi momenti?* **R E S P.** Est quidem Ratio est, quia contemptus formalis in quauis leuissima ma-

teria

vena est mortale. Ita Caiet. *verb. inobediencia. Nau. cap. 23. num. 35.*

8 QVAEST. Iubet Prelatus rem iniustam coram multis surgit subditus. & contempta voce dicit tale mandatum esse iniustum: precipit superior sub virtute obedientia, ut taceat, tenetur ne subditus in eo euentu tacere sub mortali? RES P. Tenetur. Nam huiusmodi obedientia pertinet ad obseruantiam regularem, quae iubet pacifice, & religiose negotia tractare in publico. Non item in secreto: nam tunc licet superior precipiat, ut subditus taceat, licet illum moneat iniusti mandati. Ita Rod. *in sum. 2. p. c. 9. n. 1.*

9 QVAEST. Tenentur ne subditi religiosi obedire prelato cum periculo propriae vitae? RES P. Si adsit necessitas communis, tenentur: quia bonum commune anteferendum particulari. Item cum habent publicum officium. Ideo si necesse sit tempore pestis Guardianum manere in monasterio pestis tabe infecto, tenentur obedire Provinciali precipienti, ne domo exeat, ut Episcopo parochus, precipienti ne relinquat suas oves. Ita Soc. *4. Iust. quest. 2. ar. 3.* Roder. *in sum. 2. p. cap. 9. num. 1.* cum Caietan. Tabien. & Nauar. quos citat.

10 QVAEST. Tenentur ne subditus obedire sub mortali superiori precipienti sub obedientia, ut accipiat Episcopatum? RES P. Minime. Ratio est, quia obligatio voti non extendi potest ad maiorem perfectionem, quam vouens vouit, sed perfectio Episcopi est maior perfectione religiosi ex natura status, & officii: ergo, &c. Summus tamen Pontifex cuius est prouidere bono communi, si id expedire intelligat, Titium esse episcopum, illi sub mortali obedientia cogere potest.

11 QVAEST. Sub quo reatu tenentur religiosi sancti Benedicti singulis mensibus confiteri, ut illis precipitur. Clem. 1. de stat. monach. RES P. Soc. *in 4. d. 18. qu. 1. ar. 3.* Maior. *in 4. d. 17. q. 2.* videntur asserere teneri sub mortali. Caiet. tamen *tom. 1. opusc. 19. act. 5. q. 1. can. Relect. de pen. p. 5. fol. 113.* aiunt teneri solum venialiter. Veruntamen, nec pro vna, nec pro alia opinione: nec item pro incerta sententia Nau. *c. 2. n. 9.* affirmantis solum teneri ex honestate: datur sufficiens fundamentum, cum nec ex verbis legis, nec ex poena appoſita sufficienter colligatur. Ideo Doctor Suar. *de pen. dist. 1.*

dist. 1.

disp. 36. sect. 5. n. 9. standum esse admonet consuetudinalis religionis illam legem approbantis, & interpretantis.

Resignantium beneficium peccata. §. 5.

- 1 De simonia in resignatione beneficij, cum pacto percipiendi fructus resignati beneficii.
- 2 De simonia in resignatione beneficij, cum confidentia de percipiendis fructibus.

1 **Q**UÆSTIO. Resignauit Titius beneficium absolute Socratem, cum pacto tamen inter ipsum, & Socratem de fruendis fructibus eius in totum, vel in partem, rogatus teneatur Socrates reddere tales fructus: & insuper, an Titius possit tuta conscientia ijs frui? **R**ESP. Nequaquam. Ratio est, quia tale pactum in iure est approbatum, late ostendunt Sot. 2. iust. q. 6. art. 2. & lib. 4. q. 7. art. 2. Hercul. trad. de simon. Cordub. q. 32. habeturque super hoc motus proprius Pij. V.

2 **Q**UÆST. Non interfuit pactum sed mera confidentia. **R**ESP. Neque tunc teneretur Socrates reddere tales fructus beneficij in totum, vel in partem. Ita Cordub. loc. cit. Ratio est, quia licet pactum illud valeret secundum ius, non valeret tamen non expressum in foro contentioso. L. Si repere Cod. de condict. ob causam. Tradit Medin. lib. de rest. q. 3. & 34. & Cordub. cas. 32. In foro autem conscientie non tenet. Quia fructus beneficij dantur propter officium resignatarius vero non exercet officium, ergo neque illi debentur fructus.

CAPVT XVII.

AD LIT. S.

Sacerdotum peccata. §. 1.

- 1 Quando peccat in elemosyna promissa.
- 2 Quando peccat in Trintario.
- 3 Quoties teneatur simplex sacerdos celebrare in anno.

1 QUÆST.